

Sprawa C-490/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożonego zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem****Data wpływu:**

2 października 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Administratiwen syd Sofija-grad (Bułgaria)

**Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie
orzeczenia w trybie prejudycjalnym:**

2 października 2020 r.

Strona skarżąca:

B.M.A.

Strona przeciwna:

Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie w pierwszej instancji przed Administratiwen syd Sofija-grad (sądem administracyjnym w mieście Sofii) wszczęto na podstawie skargi B.M.A na odmowę Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo” (gminy stołecznej, rejon Panczarewo), wydania aktu urodzenia dziecka C.D.K.A., urodzonej w dniu 8 grudnia 2019 r. w Barcelonie, Królestwo Hiszpanii, co wykazano za pomocą hiszpańskiego aktu urodzenia, w którym jako jej matki wskazano B.M.A i K.D.K – obydwie będące osobami płci żeńskiej.

**Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie
prejudycjalnym**

Wykładnia prawa Unii; art. 267 akapit drugi TFUE

Pytania prejudycjalne

1. Czy art. 20 i 21 TFUE oraz art. 7, 24 i 45 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie odmowie wydania przez bułgarskie organy administracji – rozpatrujące wniosek o wydanie zaświadczenia o urodzeniu dziecka, będącego bułgarskim obywatelem, które miało miejsce w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej i zostało poświadczone hiszpańskim aktem urodzenia, w którym wpisano dwie osoby płci żeńskiej jako matki, bez uściślenia, czy i która z nich jest biologiczną matką dziecka – bułgarskiego aktu urodzenia ze względu na to, że strona skarżąca odmawia wskazania, kto jest biologiczną matką dziecka?
2. Czy art. 4 ust. 2 TUE oraz art. 9 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że ochrona tożsamości narodowej i konstytucyjnej państw członkowskich Unii Europejskiej zakłada, że państwa te dysponują szerokim zakresem uznania w odniesieniu do zasad ustalania pochodzenia. W szczególności:
 - Czy art. 4 ust. 2 TUE należy interpretować w ten sposób, że umożliwia on państwom członkowskim żądanie udzielenia informacji dotyczących biologicznego pochodzenia dziecka?
 - Czy art. 4 ust. 2 TUE w związku z art. 7 i art. 24 ust. 2 karty należy interpretować w ten sposób, że należy dążyć do osiągnięcia balansu między tożsamością narodową i konstytucyjną państwa członkowskiego a dobrem dziecka – biorąc pod uwagę, że aktualnie brak konsensusu zarówno pod względem wartości, jak i pod względem prawnym w odniesieniu do możliwości wpisania jako rodziców w akcie urodzenia osób tej samej płci, bez uściślenia, czy i która z nich jest biologicznym rodzicem dziecka? Na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej: w jaki konkretnie sposób można by osiągnąć ten balans?
3. Czy znaczenie dla odpowiedzi na pytanie pierwsze mają skutki prawne Brexitu w zakresie, w jakim jedna z matek wskazanych w akcie urodzenia wydanym w innym państwie członkowskim jest obywatelką Zjednoczonego Królestwa a druga jest obywatelką państwa członkowskiego Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę w szczególności fakt, że odmowa wydania bułgarskiego aktu urodzenia dziecka uniemożliwia wydanie dokumentu tożsamości dziecka przez państwo członkowskie Unii Europejskiej – i stąd, ewentualnie, utrudnia pełnowartościowe wykonywanie praw przysługujących obywatelowi Unii?
4. Na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy prawo Unii, a w szczególności zasada skuteczności, nakłada na właściwe

organy krajowe obowiązek odstąpienia od stosowania formularza aktu urodzenia, który stanowi część obowiązującego prawa krajowego?

Przepisy i orzecznictwo Unii Europejskiej

Artykuły 18, 20 i 21 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Artykuły 7, 9, 21, 24 i 45 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Artykuł 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

Artykuł 2 pkt 1, art. 2 pkt 2 lit. a), art. 4, art. 7 ust. 1 lit. d) i art. 7 ust. 4 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG.

Wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: z dnia 25 lipca 2008 r., Metock i in., C-127/08, EU:C:2008:449; z dnia 8 listopada 2012 r., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691; z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385; z dnia 20 listopada 2001 r., Jany i in., C-268/99, EU:C:2001:616; z dnia 4 grudnia 1974 r., Van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133; z dnia 2 października 2003 r., Garcia Avello, C-148/02, EU:C:2003:539; z dnia 1 kwietnia 2008 r., Maruko, C-267/06, EU:C:2008:179; z dnia 14 października 2008 r., Grunkin i Paul, C-353/06, EU:C:2008:559; z dnia 2 czerwca 2016 r., Bogendorff von Wolffersdorff, C-438/14, EU:C:2016:401.

Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zwanego dalej „ETPCz”) z dnia 26 czerwca 2014 r., Mennesson przeciwko Francji (skarga nr 65192/11) i opinia doradcza ETPCz dotycząca pytania francuskiego sądu kasacyjnego (wniosek nr P16-2018-001).

Przepisy krajowe

Konstytucja na Republika Bułgaria (konstytucja Republiki Bułgarii) – art. 25 i art. 46 ust. 1;

Semeen kodeks (kodeks rodzinny) – art. 60 i 61;

Zakon za graždanskata registracija (ustawa o rejestracji cywilnej) – art. 42, 45, 69, 70, 72;

Naredba nr RD-02-20-9 z dnia 21.5.2012 R. za funkcionirane na edinnata sistema za graždanska registracija (rozporządzenie w sprawie funkcjonowania jednolitego systemu rejestracji cywilnej) – art. 7, 12, 13, 14;

Zapowiad nr RD-02-14-2595 z dnia 15.12.2011 R. za utwierdzające na obrazci na aktowete za graždansko systojanie (rozporządzenie wykonawcze w sprawie zatwierdzania formularzy aktów stanu cywilnego), wydane przez ministyr na regionalnoto razwicie i blagoustrojstwoto (ministra ds. rozwoju regionalnego i zagospodarowania terenu) oraz ministyr na prawosydiето (ministra sprawiedliwosci).

Zwięzle przedstawienie okolicznosci faktycznych i postępowania glównego

- 1 W dniu 8 grudnia 2019 r. w mieście Barcelona, Królestwo Hiszpanii, urodziło się dziecko C.D.K.A., co do którego wydano akt urodzenia, w którym jako matki dziecka wskazano B.M.A, obywatelkę Bułgarii, wymienioną jako „matka A”, a także K.D.K, obywatelkę Zjednoczonego Królestwa, wymienioną jako „matka” w rozpatrywanym akcie urodzenia – obydwie płci żeńskiej.
- 2 We wniosku z dnia 29.1.2020 R. B.M.A, poprzez przedstawiciela, wniosła do Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, o sporządzenie bułgarskiego aktu urodzenia dziecka C.D.K.A. Na poparcie wniosku przedstawiła urzędowo poświadczone tłumaczenie na język bułgarski wyciągu z rejestru stanu cywilnego w Barcelonie zaświadczonego urodzenie C.D.K.A., w którym jako matki dziecka wskazano B.M.A, urodzoną w mieście Sofia, Republika Bułgarii, i K.D.K, urodzoną na Gibraltarze, Zjednoczone Królestwo – obydwie płci żeńskiej.
- 3 Zgodnie z danymi zawartymi w zaświadczeniu o urodzeniu B.M.A i K.D.K zawarły małżeństwo cywilne w dniu 23.2.2018 R., na Gibraltarze, w Zjednoczonym Królestwie.
- 4 Pismem z dnia 7.2.2020 R. Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, nakazała stronie skarżącej przedstawienie w 7-dniowym terminie dowody pochodzenia dziecka – odnoszące się do jego matki biologicznej.
- 5 W dniu 18.2.2020 R. strona skarżąca odpowiedziała na udzielone jej wskazówki, podnosząc, że takiej informacji nie może przedstawić i że przedstawienie jej nie jest obowiązkowe w świetle obowiązującego w Republice Bułgarii ustawodawstwa.
- 6 W dniu 5.3.2020 R. Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, przesłała pismo z tą samą datą stronie skarżącej, w którym odmówiono sporządzenia bułgarskiego aktu urodzenia dziecka C.D.K.A.
- 7 W dniu 3.4.2020 R. pełnomocnik B.M.A złożył skargę do Administratiwen syd Sofija-grad na zawartą w piśmie z dnia 5.3.2020 R. odmowę Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, wydania bułgarskiego aktu urodzenia dziecka C.D.K.A. – zgodnie z wydanym hiszpańskim aktem urodzenia.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 8 Zgodnie z pismem z dnia 5.3.2020 R. Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, przesłanym stronie skarżącej, w którym odmówiono sporządzenia bułgarskiego aktu urodzenia dziecka C.D.K.A., uzasadnieniem tej odmowy jest brak wystarczających danych dotyczących pochodzenia dziecka od biologicznej matki. Wskazano jeszcze, że niedopuszczalne jest wpisanie dwóch rodziców płci żeńskiej w akcie urodzenia dziecka, ponieważ jednopłciowe małżeństwa aktualnie są niedopuszczalne w Republice Bułgarii i podobny wpis byłby sprzeczny z porządkiem publicznym.
- 9 Strona skarżąca podnosi w skardze do Administratiwen syd Sofija-grad, że odmowa wydania bułgarskiego aktu urodzenia dziecka C.D.K.A. narusza zarówno prawo materialne, jak i procesowe oraz dyrektywę 2004/38, a także jest niezgodna z orzecznictwem zarówno Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jak i ETPCz. Według skarżącej żaden akt prawa materialnego Republiki Bułgarii nie nakłada na organ administracji obowiązku badania pochodzenia dziecka przed wydaniem mu bułgarskiego aktu urodzenia. Ponadto strona skarżąca powołuje się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którym państwo przyjmujące nie może ustanawiać żadnych dodatkowych warunków ochrony istnienia małżeństwa i wynikających z niego praw członków rodziny (wyroki: z dnia 25 lipca 2008 r., *Metock i in.*, C-127/08, EU:C:2008:449; z dnia 8 listopada 2012 r., *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691; z dnia 5 czerwca 2018 r., *Coman i in.*, C-673/16, EU:C:2018:385).
- 10 Skarżąca kwestionuje powołanie się przez Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, na względy związane z ochroną porządku publicznego, wskazując na przepisy bułgarskiego Kodeksu na międzynarodoto czastno prawo (kodeksu prawa prywatnego międzynarodowego) i na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w tej kwestii (wyroki: z dnia 20 listopada 2001 r., *Jany i in.*, C-268/99, EU:C:2001:616; z dnia 4 grudnia 1974 r., *Van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133).
- 11 Skarżąca podnosi, że wymagane przez Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, dowody dotyczące biologicznego pochodzenia dziecka – na których braku opiera się odmowa wydania bułgarskiego aktu urodzenia dziecka C.D.K.A. – stanowi niezgodną z prawem ingerencję w prawo do życia prywatnego B.M.A oraz w prawo do życia rodzinnego B.M.A i K.D.K, a także że naruszeń tych dopuszczono się w ramach dyskryminacji bezpośredniej.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 12 Administratiwen syd Sofija-grad wskazuje następujące względy uzasadniające dopuszczalność odesłania prejudycjalnego. Okoliczności faktyczne i prawne w sprawie są bezspornie objęte zakresem stosowania prawa Unii. Sąd odsyłający wskazuje na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie

z którym zasady dotyczące stanu cywilnego faktycznie są objęte właściwością państw członkowskich, a prawo Unii nie narusza tej właściwości, jednakże przy jej wykonywaniu państwa członkowskie powinny przestrzegać prawa Unii, a w szczególności postanowień traktatu odnoszących się do przyznanej każdemu obywatelowi Unii swobody przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. A zatem państwa członkowskie powinny przestrzegać prawa Unii przy wykonywaniu przyznanej im właściwości, chyba że chodzi o sytuację wewnętrzną, która nie ma żadnego związku z prawem Unii Europejskiej (wyroki: z dnia 2 października 2003 r., Garcia Avello, C-148/02, EU:C:2003:539; z dnia 14 października 2008 r., Grunkin i Paul, C-353/06, EU:C:2008:559; z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in., C-673/16, EU:C:2018:385). Poza tym sąd odsyłający wskazuje, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, iż związek z prawem Unii istnieje w wypadku dzieci będących obywatelami danego państwa członkowskiego, nawet jeśli przebywają zgodnie z prawem na terytorium innego państwa członkowskiego (wyrok z dnia 2 października 2003 r., Garcia Avello, C-148/02, EU:C:2003:539, pkt 27).

- 13 Dziecko C.D.K.A. urodziło się i przebywa w Barcelonie, w Królestwie Hiszpanii, a jako jego matki w hiszpańskim akcie urodzenia wpisano odpowiednio B.M.A – obywatelkę Bułgarii, i K.D.K – obywatelkę Zjednoczonego Królestwa. Przy czym skarżąca w postępowaniu głównym jest obywatelką Bułgarii, która wykonała prawo do swobodnego przemieszczania się, oraz w ramach wykonywania tego prawa zawarła małżeństwo z K.D.K, na Gibraltarze, w Zjednoczonym Królestwie, i zamieszkała w Barcelonie, w Królestwie Hiszpanii, gdzie urodziła się ich córka C.D.K.A.
- 14 W tej sytuacji skarżąca ma podstawę do powołania się na uregulowane w art. 21 TFUE prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich w ramach wniosku o poświadczenie urodzenia jej córki złożonego w Republice Bułgarii – poprzez wydanie bułgarskiego aktu urodzenia, w którym wpisane zostaną dane takie jak wpisane w hiszpańskim akcie urodzenia dziecka.
- 15 Co więcej, odmowa wydania bułgarskiego aktu urodzenia, który mógłby stanowić podstawę do wydania bułgarskiego dokumentu tożsamości, pozbawiłaby dziecko możliwości pełnowartościowego korzystania z praw, jakie przysługują mu jako obywatelowi Unii. Faktycznie, wydanie bułgarskiego dokumentu tożsamości zależy od istnienia bułgarskiego aktu urodzenia. Kwestia ta powstaje tym bardziej przy uwzględnieniu okoliczności, że drugi rodzic dziecka jest obywatelem Zjednoczonego Królestwa. W ten sposób ewentualne uzyskanie przez dziecko obywatelstwa Zjednoczonego Królestwa nie umożliwiłoby mu ważnego uzyskania obywatelstwa Unii – biorąc pod uwagę skutki prawne Brexitu.
- 16 Wreszcie istnieje orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przemawiające za dopuszczalnością skierowania pytań dotyczących wykładni przez Trybunał przepisów prawa Unii. Równocześnie sąd odsyłający nie ustalił

istnienia orzeczenia, w którym rozpatrzono by identyczne kwestie jak te w niniejszym postępowaniu, co umożliwiłoby sądowi odsyłającemu rozstrzygnięcie rozpatrywanego sporu.

- 17 Co do istoty Administratiwen syd Sofija-grad przedstawił następujące względy uzasadniające skierowanie odesłania prejudycjalnego. Uznaje się za przyjęte, że nierozłączną część bułgarskiej tożsamości konstytucyjnej – na aktualnym etapie rozwoju społecznego i systemu wartości bułgarskiego społeczeństwa – stanowi tradycyjne małżeństwo rozumiane jako dobrowolny związek między mężczyzną i kobietą, co wyraźnie przewidziano w bułgarskiej konstytucji z dnia 1991 r. (art. 46 ust. 1 konstytucji). Ta norma prawna jest wiążąca i nie przewidziano odstępstw od niej. Zawarto ją w rozdziale drugim, zatytułowanym „Prawa podstawowe i obowiązki obywateli”, tej konstytucji. Obowiązujące w Republice Bułgarii prawo nie dopuszcza zawarcia małżeństwa lub innej formy związku, z którego mogłyby wynikać skutki prawne dla osób tej samej płci.
- 18 To potwierdzone w konstytucji rozumienie tradycyjnej rodziny znajduje jasny wyraz również w Semeen kodeks (kodeksie rodzinnym), w którym wyraźnie przewidziano, że pochodzenie od „matki” określa się na podstawie urodzenia i że „matką” dziecka jest „kobieta”, która je urodziła, w tym w ramach medycznie wspomaganego prokreacji (art. 60 Semeen kodeks, zwanego dalej „SK”). W art. 61 określono również pochodzenie od „ojca”. W obydwu wypadkach prawodawca posłużył się liczbą pojedynczą, co jasno pokazuje, że pochodzenie dziecka określa się w odniesieniu do jednej matki i/lub jednego ojca. Bułgarski prawodawca nie przewidział sytuacji, w której pochodzenie danego dziecka określa się w odniesieniu do dwóch matek lub dwóch ojców. Poza tym bułgarski kodeks rodzinny określa pojęcie „matki” jako „kobiety”, która urodziła dziecko, w tym przy medycznie wspomaganego prokreacji. W ten sposób – i, oczywiście, z wyjątkiem szczególnych procedur przewidzianych w ustawie takich jak na przykład przysposobienie – kobieta, która nie urodziła dziecka, nie jest uznawana za „matkę” dziecka w rozumieniu art. 60 SK. W zakresie, w jakim art. 60 i 61 SK mają kluczowe znaczenie w bułgarskim prawie rodzinnym i spadkowym, Administratiwen syd Sofija-grad jest zdania, że przepisy te są także wyrazem tożsamości narodowej i konstytucyjnej Republiki Bułgarii w rozumieniu art. 4 ust. 2 TUE.
- 19 Przepisy te znajdują wyraz również w mających zastosowanie przepisach Zakon za graždanskata registracija. Zgodnie z art. 72 ust. 3 pkt 1 urzédnik stanu cywilnego sporządza bułgarski akt urodzenia, wpisując następujące dane: imię osoby, datę i miejsce urodzenia, płeć oraz „ustalone pochodzenie”. Przez „pochodzenie” należy rozumieć pochodzenie zdefiniowane w art. 60 i 61 SK. Zgodnie z art. 12 ust. 1 Naredba nr RD-02–20–9 z dnia 21 maja 2012 r. za funkcionirane na edinnata sistema za graždanska registracija w wypadku zarejestrowania urodzenia, które miało miejsce za granicą, dane dotyczące imienia osoby, daty i miejsca urodzenia, płci oraz „ustalonego pochodzenia” wpisuje się w akcie urodzenia tak jak wpisano je w przedstawionym odpisie lub w tłumaczeniu zagranicznego dokumentu na język bułgarski.

- 20 Równocześnie jednak, zgodnie z zatwierdzonymi na mocy Zapowiedz z dnia 15.12.2011 R. na ministerstwo regionalnego rozwoju i dobrobytu i ministerstwo sprawiedliwości formularzami aktów stanu cywilnego, w akcie urodzenia należy zawrzeć dane dotyczące rodziców dziecka, wyodrębnione w dwóch polach – odpowiednio „matka” i „ojciec”. W tym rozumieniu, i niezależnie od argumentów prawnych przedstawionych w odmowie Stoliczna obsztina, rajon „Panczarewo”, ta ostatnia nie mogłaby technicznie wydać aktu urodzenia, ponieważ nie przewidziano wpisania dwóch matek w formularzu – odmiennie niż w wypadku hiszpańskiego aktu urodzenia.
- 21 W tych okolicznościach z jednej strony Administratiwen syd Sofija-grad powziął wątpliwości, czy odmowa rejestracji urodzenia bułgarskiego obywatela – które miało miejsce za granicą – i w którego akcie urodzenia wydanym w innym państwie członkowskim wpisano dwie matki, nie naruszy praw tej osoby określonych w art. 20 i 21 TFUE oraz w art. 7, 24 i 45 karty. Faktycznie, odmowa wydania bułgarskiego aktu urodzenia mogłaby utrudnić wykonywanie prawa do swobodnego przemieszczania się dziecka, ponieważ wydanie bułgarskich dokumentów tożsamości jest uzależnione od istnienia bułgarskiego aktu urodzenia. W rozpatrywanym przypadku skutki prawne Brexitu mogłyby również wywrzeć wpływ na ocenę sądu w zakresie, w jakim wskazana w hiszpańskim akcie urodzenia druga matka nie może już być uznana za obywatelkę Unii Europejskiej, lecz państwa trzeciego. W tym rozumieniu odmowa wydania bułgarskiego aktu urodzenia dziecka – nawet jeśli odmowa ta nie ma prawnego znaczenia dla bułgarskiego obywatelstwa dziecka – może skutkować poważnymi przeszkodami o charakterze administracyjnym przy wydaniu bułgarskich dokumentów tożsamości i, w konsekwencji, utrudnić przemieszczanie się dziecka w Unii oraz pełnowartościowe wykonywanie jego praw obywatela Unii.
- 22 Z drugiej jednak strony Administratiwen syd Sofija-grad powziął wątpliwości odnośnie do tego, czy względy związane z ochroną porządku publicznego lub ochroną narodowej tożsamości w rozumieniu art. 4 ust. 2 TUE mogą uzasadnić podobne ograniczenie prawa do swobodnego przemieszczania się, zagwarantowanego w art. 21 TFUE – w zakresie, w jakim w wypadku takiego ograniczenia należy przeprowadzić kontrolę proporcjonalności zaistniałego naruszenia prawa do swobodnego przemieszczania się. Administratiwen syd Sofija-grad jest zdania, że przepisy określające pochodzenie dziecka mają zasadnicze znaczenie w bułgarskiej tradycji konstytucyjnej i w bułgarskiej doktrynie prawnorodzinnej i prawnośpadkowej – zarówno pod względem prawnym, jak i pod względem wartości, mając na względzie aktualny etap rozwoju stosunków społecznych w Republice Bułgarii. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE Unia szanuje tożsamość narodową państw członkowskich, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi (wyrok z dnia 2 czerwca 2016 r., Bogendorff von Wolffersdorff, C-438/14, EU:C:2016:401 pkt 73), Administratiwen syd Sofija-grad powziął wątpliwości, czy nałożenie na bułgarskie organy administracji obowiązku wpisania – przy wydaniu zaświadczenia o urodzeniu, które miało miejsce za granicą – w bułgarskim akcie urodzenia jako rodziców dziecka dwóch

matek nie naruszy narodowej tożsamości bułgarskiego państwa, w ramach której nie przewidziano możliwości wpisania w akcie urodzenia dwóch rodziców tej samej płci.

- 23 Administratiwen syd Sofija-grad jest w tym względzie zdania, że jedynie prawodawca mógłby suwerennie określić, czy pochodzenie dziecka można ustalić nie w odniesieniu do jednej matki, lecz w odniesieniu do dwóch matek i/lub dwóch ojców. Według wiedzy Administratiwen syd Sofija-grad w prawie Unii Europejskiej nie rozstrzygnięto tej kwestii. W szczególności w art. 9 karty wyraźnie przewidziano, że prawo do założenia rodziny jest gwarantowane zgodnie z ustawami krajowymi, co w istocie stanowi odzwierciedlenie ochrony tożsamości narodowej i konstytucyjnej uznanej w art. 4 ust. 2 TUE.
- 24 W tym kontekście, kierując się dobrem dziecka, Administratiwen syd Sofija-grad jest zdania, że należy poszukiwać rozstrzygnięcia przy uwzględnieniu interesów dziecka, które nie ponosi żadnej winy za istnienie różnic w hierarchii wartości w ramach stosunków społecznych istniejących w państwach członkowskich Unii Europejskiej. W świetle wszystkich powyższych okoliczności Administratiwen syd Sofija-grad powziął wątpliwości, czy art. 24 ust. 2 karty wymaga, by państwo członkowskie odstąpiło od stosowania fundamentalnych przepisów prawa krajowego.
- 25 Mając powyższe na względzie, Administratiwen syd Sofija-grad przyjął, że należy dążyć do osiągnięcia balansu między różnymi słusznymi interesami dotyczącymi w niniejszym wypadku: z jednej strony – konstytucyjnej i narodowej tożsamości w Republice Bułgarii, a z drugiej strony – interesów dziecka, a w szczególności jego prawa do życia prywatnego i prawa do swobodnego przemieszczania się. Należy także dokonać oceny, czy taki balans można by osiągnąć poprzez stosowanie zasady proporcjonalności. W szczególności Administratiwen syd Sofija-grad napotkał trudności związane z dokonaniem oceny, czy wpisanie w polu „matka” jednej z dwóch matek – którą jest albo biologiczna matka dziecka albo osoba, która została wskazana jako matka w trybie innej procedury (na przykład przysposobienia) – spośród wymienionych w hiszpańskim akcie urodzenia, podczas gdy pole „ojciec” pozostałoby puste (niewypełnione), stanowiłoby możliwy do przyjęcia balans między słusznymi interesami z jednej strony bułgarskiego społeczeństwa jako całości, a z drugiej strony dziecka. Jest jasne, że takie rozstrzygnięcie ustanowiłoby określone przeszkody ze względu na ewentualne różnice między hiszpańskim i bułgarskim aktem urodzenia, lecz umożliwiłoby jednak wydanie bułgarskiego aktu urodzenia – a w ten sposób ewentualne przeszkody dla swobodnego przemieszczania się dziecka zostałyby usunięte lub, w każdym razie, zmniejszone. Administratiwen syd Sofija-grad powziął jednak również wątpliwości, czy takie rozstrzygnięcie byłoby zgodne z prawem do życia prywatnego i rodzinnego, ustanowionym w art. 7 karty.
- 26 Według Administratiwen syd Sofija-grad w istotnym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie udzielono odpowiedzi na zadane pytania. W szczególności, w odróżnieniu od wyroku z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in.

(C-673/16, EU:C:2018:385), rozpatrywane przez Administratiwen syd Sofija-grad pytanie nie ma na celu uznania w innym państwie członkowskim małżeństwa między osobami tej samej płci dla celów przyznania pochodnego prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego, lecz jest związane z przyznaniem dwóm osobom tej samej płci statusu matek dziecka, będącego bułgarskim obywatelem urodzonym w innym państwie członkowskim, poprzez wpisanie jego imienia i nazwiska w bułgarskim akcie urodzenia dziecka. Pytanie to jest związane, w przeciwieństwie do sprawy Coman, ze sposobem ustalania pochodzenia bułgarskiego obywatela.

- 27 Okoliczności sporu w postępowaniu głównym różnią się również od okoliczności rozpatrywanych w wyroku z dnia 14 października 2008 r., Grunkin i Paul (C-353/06, EU:C:2008:559). W niniejszej sprawie nie chodzi o sposób określenia nazwiska dziecka, lecz o sposób określenia jego pochodzenia. Według Administratiwen syd Sofija-grad to ostatnie pytanie ma odmienną istotę i o wiele dalej idące skutki na płaszczyźnie prawa rodzinnego i spadkowego. Poza tym w sprawie Grunkin i Paul nie zadano pytania dotyczącego przestrzegania art. 4 ust. 2 TUE.
- 28 Administratiwen syd Sofija-grad rozpatrzył również odnośne orzecznictwo ETPCz, w szczególności wyrok z dnia 26 czerwca 2014 r., Mennesson przeciwko Francji (skarga nr 65192/11). Sąd odsyłający dodaje, że przytoczone orzecznictwo ETPCz zostało rozwinięte w pierwszej opinii doradczej dotyczącej pytania skierowanego przez francuski sąd kasacyjny (wniosek nr P16–2018–001), w ramach ponownego rozpatrzenia tej sprawy po wydaniu pierwszego wyroku przez ETPCz w sprawie Mennesson.
- 29 Zdaniem Administratiwen syd Sofija-grad z powyższego orzecznictwa ETPCz wynika jasno, że dla ETPCz ma znaczenie okoliczność, czy przynajmniej jeden z rodziców wpisanych w akcie urodzenia wydanym za granicą jest biologicznym rodzicem dziecka. W niniejszym wypadku strona skarżąca odmawia jednak udzielenia stronie przeciwnej informacji dotyczących biologicznej matki dziecka, co wyraźnie odróżnia niniejszą sprawę od sprawy rozpatrywanej przez ETPCz. Poza tym w sprawie brak informacji, czy chodzi o macierzyństwo zastępcze. W każdym razie wspomniany wyrok ETPCz nie ma bezpośredniego zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ strona skarżąca odmawia wskazania biologicznego pochodzenia dziecka. W tej sytuacji Administratiwen syd Sofija-grad dąży do ustalenia, czy prawo do dokonania oceny, przyznane państwom w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, nie powinno być interpretowane rozszerzająco w porównaniu z wyżej wspomnianą sprawą. Podobnie we wspomnianym wyroku wyraźnie przyznano możliwość odmowy przez państwa wpisu w rejestrach stanu cywilnego aktu urodzenia sporządzonego za granicą, jeśli istnieją inne sposoby uznania dziecka, takie jak na przykład przysposobienie. Ten ostatni wzgląd w istocie w znacznym stopniu pokrywa się ze wspomnianą powyżej koniecznością znalezienia balansu między dobrem dziecka a tożsamością narodową i konstytucyjną państwa w rozumieniu art. 4 ust. 2 TUE. W tym względzie należy dodać, że zgodnie

z art. 110 ust. 2 SK przysposobienie dziecka będącego bułgarskim obywatelem mającym zwykłe miejsce pobytu w innym państwie jest przeprowadzane z poszanowaniem wymogów określonych w ustawodawstwie tego państwa. Innymi słowy, skuteczność i szybkość alternatywnego trybu wskazanego przez ETPCz należy oceniać, biorąc pod uwagę prawo hiszpańskie.

- 30 Inną istotną okolicznością, jaką podkreślił Administratiwen syd Sofija-grad, jest brak mocy wiążącej – sądy krajowe – opinii ETPCz wydanych w trybie protokołu 16 do EKPC (art. 5), który to protokół nie został ponadto ratyfikowany przez Republikę Bułgarii. W przeciwieństwie do tych opinii wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane w trybie art. 267 TFUE są wiążące dla sądów bułgarskich, co dodatkowo uzasadnia skierowanie niniejszego odesłania prejudycjalnego przez Administratiwen syd Sofija-grad.
- 31 Nie na ostatnim miejscu – na wypadek gdyby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że prawo Unii Europejskiej wymaga od państwa członkowskiego wpisania w rejestrach stanu cywilnego aktu urodzenia, takiego jaki sporządzono w innym państwie członkowskim – Administratiwen syd Sofija-grad dąży do ustalenia, w jaki sposób należy tego dokonać? W szczególności, jak wskazano powyżej, formularz aktu urodzenia, który jest wiążący dla organów administracji, zawiera dwa pola: pole „matka” i pole „ojciec”. W tych okolicznościach, i w zakresie, w jakim aktualnie ten formularz jest wiążący – biorąc pod uwagę, że Administratiwen syd Sofija-grad nie ma w ramach niniejszej sprawy uprawnienia do badania zgodności z prawem rozporządzenia wykonawczego, w którym zatwierdzono ten formularz – jak konkretnie należy zastosować prawo Unii Europejskiej, a w szczególności zasadę skuteczności?
- 32 Zatwierdzony formularz aktu urodzenia jest prawnie wiążący, ponieważ w niniejszej sprawie sąd odsyłający nie rozpatruje kwestii, czy zapowiedz z dnia 15.12.2011 R., wydana przez ministyr na regionalnoto razwitie i blagoustrojstwoto i ministyr na prawosydiето, oraz naredba nr RD-02–20–9 z dnia 21.5.2012 R. za funkcionirane na edinnata sistema za grazdanska registracija, wydana przez ministyr na regionalnoto razwitie i blagoustrojstwoto, są zgodne z prawem w świetle przepisów wyższego rzędu zawartych w prawie bułgarskim lub w prawie Unii. Administratiwen syd Sofija-grad nie ma uprawnienia w ramach niniejszego postępowania – ani z urzędu – do orzekania w przedmiocie ważności tych dwóch aktów. W konsekwencji Administratiwen syd Sofija-grad nie może zastąpić zatwierdzonego formularza innym dla celów rozpatrywanej sprawy, zaś urzędnik stanu cywilnego zamienić formularza na inny. A zatem na wypadek gdyby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że prawo Unii Europejskiej wymaga wpisania w akcie urodzenia dwóch matek dziecka, w jaki sposób należy wówczas wykonać taki wyrok?
- 33 Ponadto Administratiwen syd Sofija-grad wskazuje, że w niniejszej sprawie nie powstaje kwestia prawa nowonarodzonego dziecka do obywatelstwa. Faktycznie, dziecko otrzymuje bułgarskie obywatelstwo na mocy art. 25 ust. 1 Konstitucija na Republika Bylgarija („Bułgarskim obywatelem jest każda osoba, której

przynajmniej jedno z rodziców jest bułgarskim obywatelem lub która urodziła się na terytorium Republiki Bułgarii, jeśli nie uzyskuje innego obywatelstwa na podstawie pochodzenia. Bułgarskie obywatelstwo można uzyskać również w następstwie nadania obywatelstwa”) oraz na mocy art. 8 Zakon za byłgarskoto graždanstvo (ustawy o obywatelstwie bułgarskim) („Bułgarskim obywatelem na podstawie pochodzenia jest każda osoba, której przynajmniej jedno z rodziców jest bułgarskim obywatelem”). Brak wydania bułgarskiego aktu urodzenia nie stanowi odmowy przyznania mu bułgarskiego obywatelstwa. Małoletnie dziecko jest bułgarskim obywatelem na mocy ustawy – niezależnie od tego, że w danej chwili nie wydano mu bułgarskiego aktu urodzenia. Jednakże brak wydania takiego aktu urodzenia z pewnością utrudni w praktyce wykonywanie jego praw jako bułgarskiego obywatela, odpowiednio obywatela Unii – przynajmniej ze względu na to, że nie będzie można mu wydać dokumentu tożsamości.

- 34 Wreszcie, Administratiwen syd Sofija-grad wnosi o rozpatrzenie odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym określonym w art. 105 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 35 Administratiwen syd Sofija-grad jest zdania, że istota sprawy wymaga rozpatrzenia jej w krótkim terminie, ponieważ zainteresowaną osobą jest małoletnie dziecko C.D.K.A., w wieku 10 miesięcy, będące bułgarskim obywatelem, urodzone w Królestwie Hiszpanii, którego rodzicami – zgodnie z wydanym przez organy hiszpańskie aktem urodzenia – są odpowiednio obywatelka Bułgarii i obywatelka Zjednoczonego Królestwa. Spór w sprawie rozpatrywanej przez Administratiwen syd Sofija-grad dotyczy odmowy bułgarskich organów gminy wydania dziecku aktu urodzenia w Republice Bułgarii ze względu na wskazane w odesłaniu prejudycjalnym przyczyny. Taka odmowa uniemożliwia wydanie ważnego bułgarskiego dokumentu tożsamości. W zakresie, w jakim dziecko przebywa w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, zaskarżona odmowa w ten sposób skutkuje istotnym utrudnieniem pobytu i przemieszczania się dziecka w Unii Europejskiej (i nie tylko), a także skutecznego wykonywania jego praw obywatela Unii. Administratiwen syd Sofija-grad wskazuje, że w podobnej sytuacji Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej już postanawiał o rozpatrzeniu sprawy w trybie przyspieszonym (zob. analogicznie postanowienie prezesa Trybunału z dnia 3 lipca 2015 r., Gogowa, C-215/15, nieopublikowane, EU:C:2015:466).
- 36 Istnieje również druga przyczyna uzasadniająca rozpatrzenie sprawy w trybie przyspieszonym. Drugi rodzic dziecka, wskazany w akcie urodzenia wydanym przez organy hiszpańskie, jest obywatelką Zjednoczonego Królestwa. Mając na względzie skutki prawne Brexitu – nawet jeśli dziecko w międzyczasie otrzyma akt urodzenia wydany przez organy brytyjskie i ewentualnie brytyjskie obywatelstwo – nie zapewni mu to skutecznego i pełnowartościowego wykonywania przysługujących mu praw obywatela Unii. W tym rozumieniu wyjaśnienie sytuacji prawnej dziecka, również przy uwzględnieniu skutków Brexitu, nie powinno być odraczane.